

Slovenski dom

Štev. 290

V Ljubljani, v soboto, 19. decembra 1942-XXI

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujega
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in oprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Bollettino n. 936

Puntate avversarie nella Sirtica stroncate

Il porto di Philippeville bombardato

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 18 dicembre 1942-XXI in seguente bollettino di guerra n. 937:

Continuano nella Sirtica i combattimenti delle opposte forze motorizzate. Puntate avversarie di mezzi blindati leggeri che tentavano di intercettare nostre unità in movimento verso ovest sono state stroncate. Abbiamo catturato cinque camionette, fatto alcuni prigionieri.

Elementi esploranti hanno svolto intensa attività in Tunisia dove colonne motorizzate nemiche sono state battute da formazioni aeree italiane e tedesche; in duelli con la caccia germanica l'aviazione anglo-americana perdeva cinque apparecchi, due altri erano distrutti da cacciatori nel cielo di Tunisi.

Nonostante le sfavorevoli condizioni atmosferiche, il porto di Philippeville è stato attaccato con buoni risultati da nostri bombardieri.

Un'incursione di aeroplani britannici sull'isola di Lampedusa causava due morti e sei feriti fra la popolazione e lievi danni. Un «Bristol Blenheim» e un «Curtiss» risultano abbattuti, un ufficiale pilota catturato.

Un nostro velivolo non ha fatto ritorno dalle operazioni della giornata.

Nel corso delle operazioni di scorta ai rifornimenti per l'Africa una nostra silurante è andata perduta. Parte dell'equipaggio è stata salvata. Le famiglie degli scomparsi sono state informate.

Vojno poročilo št. 936

Nasprotni sunki v Sirti odbiti

Pristanišče Philippeville bombardirano

Italijansko uradno vojno poročilo št. 936 pravi:

V Sirti se nadaljujejo borbe motoriziranih sil na obeh straneh. Nasprotni izpadi z lahki oklepni vozili, ki so se hotela spopasti z našimi edinicami v premikanju proti zapadu, so bili zatrati. Zaplenili smo 5 manjših tovornih avtomobilov in ujeli nekaj ujetnikov.

Ogledniški oddelki so vršili živahno delovanje v Tunisu, kjer so italijanske in nemške letalske skupine tolkle zavezniške motorizirane kolone. V letalskih spopadih z nemškimi lovci je angleško in ameriško letalstvo izgubilo 5 letal, medtem ko so dve nadaljnji letali uničili lovci nad Tuniso.

Nazvelo neugodnim vremenskim razmeram so naši bombniki z dobrim uspehom napadli pristanišče Philippeville.

Napad britanskih letal na otok Lampedusa je povzročil dva mrtva in 6 ranjenih med prebivalstvom ter lahko materialno škodo. Pri tem sta bili sestreljeni eno letalo vrste Bristol Blenheim in eno letalo vrste Curtiss in je bil en oficir pilot ujet.

Eno naše letalo se z operacij večerajšnjega dne ni vrnilo.

V teku spremljevalnih operacij pri oskrbovanju Afrike smo izgubili neko svojo torpedovko. Del posadke je bil rešen. Družine umrlih so bile obveščene.

Papežev božični nagovor

Vatikansko mesto, 19. decembra. S. V. četrtek 24. decembra bo papež Pij XII. ob desetih sprejel člane kardinalskega zbora, ki mu bodo prišli voščiti božične praznike. Papež se bo zahvalil za voščila in nagovor, ki ga bo izrekel dekan kardinalov. Ob 12 istega dne bo imel papež božični nagovor, ki ga bodo prenašale radijske postaje Eiar in vatikanski radio. Sv. oče je tudi dovolil, da se ustrezno številnim prošnjam in dovolil radijski prenos svete maše, ki jo bo imel o polnoči 24. t. m. Tudi to sveto opavilo bo prenašal vatikanski radio skupaj s postajami Eiar-ja.

Churchill se bo sestal z Rooseveltom?

Stockholm, 19. dec. s. Včeraj se je v Londonu govorilo, da bo Churchill v najkrajšem času odletel v Washington, da bi se tretjič sestal s predsednikom Rooseveltom in z njim razpravljal o političnem in vojaškem položaju s posebnim ozirom na razvoj v Afriki in na Darlanov primer. Kaže, da je angleški predsednik vlade že 10. t. m. na tajni seji parlamenta najavil to svoje potovanje, vendar se je po njegovih namerah za to potovanje ni dalo dobiti potrdila.

Težave britanske izdelave

München, 19. dec. s. »Abendzeitung« razpravlja o izjavi, ki jo je v spodnji zbornici podal angleški produkcijski minister Littleton, ki je povedal, da angleške izdelave ne bo mogoče povečati brez podpore Združenih držav. List pravi, da je ta izjava dokaz, da položaj Velike Britanije ni preveč rožnat in da so Združene države zvalile in premamile številne svoje zavezničke s tem, da so dajale same obljube, izpolnile pa nobene. List omenja tudi, zanimivo igra, ki sta jo Anglija in Amerika svoj čas vodili s Sovjeti. Ta igra je bila zelo zahrbtna in so jo započele osne podmornice s številnimi potopitvami na vseh morjih.

Italijanske in nemške čete prizadejale Sovjetom hude izgube

Ob Donu so v dveh dneh uničile 101 oklepnik — Na ostalih bojiščih so bili sovjetski napadi krvavo zavrtnjeni
V Libiji angleški sunki z boka odbiti — Močne angleške letalske izgube

Hitlerjev glavni stan, 19. decembra. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Sovjetski napadi pri Tereku, na prostoru okrog Stalingrada in v velikem loku Donu so spodleteli ob hudih izgubah za nasprotnika. Uničenih je bilo nad 20 oklepnikov.

Med Volgo in Donom so nemške divizije prodrle v močno zasedene sovjetske postojanke na obvladujoči višini in pridobile v napadu dalje na prostoru.

Pri dalje trajajočih hudih obrambnih bojih na bojiščih ob Donu so nemške in italijanske čete s sodelovanjem letalstva uničile dne 16. in 17. decembra 101 oklepnik. Močni letalski oddelki, med njimi tudi romunski, italijanski in madžarski oddeli letal so ponoči in podnevi podpirali nemške in zavezniške čete. Več sto sovjetskih vozil je bilo zadetih in uničenih ter mnogo težkega orožja prisiljeno, da je moralo utihniti.

Stalni sovjetski napadi na srednjem odseku bojišča so bili razbiti ob sodelovanju kopne vojske in letalstva. Razbitih je bilo 28 oklepnikov, poleg tega pa je nasprotnik utrpel hude izgube.

Na severnem odseku bojišča so zavzeli oddelki kopne vojske in orožja SS pri napadalnih nastopih številne utrdbe in vojne postojanke. Krajinski napadi Sovjetov so bili zavrtnjeni.

Dne 17. decembra je sovjetsko letalstvo izgubilo 90 letal. Pogrešanih je 11 nemških letal.

V Libiji potekajo operacije nemško-italijanske oklepne armade po načrtu dalje. Vsi poskusi angl. oklepni sil, da bi jih motile s sunki iz boka, so ostali brez uspehov. Nasprotnik je imel hude izgube.

V Tunisu samo delovanje ogledniških oddelkov. Nemško in italijansko letalstvo je obstreljevalo angleške motorizirane sile in topniške postojanke. Nočni napadi letalstva so bili usmerjeni na železniške naprave v Alžiru.

Na področju Sredozemlja so nemški lovci sestrelili osem angleških letal pri štirih izgubah.

Angleško letalstvo je doživelo preteklo noč pri motilnih poletih nad nemškimi obalnimi ozemljem in pri vojaško brezpomembnih napadih na

nekatero kraje severozapadne Nemčije hude izgube. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 21 angleških letal, med temi 14 štirimotornih bombnikov. Stražni čolni in protiletalski topničarji pri mornarici so poleg tega podnevi sestrelili še 5 angleških letal.

Nemški bojni letalci so bombardirali v noči na 19. december iz majhne višine za vojno važne naprave in preskrbovalne obrate ob Humberju in na vzhodni obali Anglije. Videti je bilo močne eksplozije in obsejne požare. Pogrešani sta dve letali.

Pri obrambnih bojih okrog Rževa se je poseben odlikovala 102. divizija iz Slezije.

*

Berlin, 18. decembra. s. List »Völkischer Beobachter« je objavil obširen članek, ki ga je napisal vojni dopisnik Ernst Veit pod naslovom »Alpinci ob Donu« in v katerem pisec veliča hrabrost čet Armirja, ki se vojskujejo na tem trdem odseku vzhodnega bojišča. Nemški dopisnik poudarja, da so Sovjeti zlasti v poslednjih dneh skušali prebrstiti veliki vodni tok ter se polastiti obrambnih postojank, ki jih držijo italijanske sile. Takih poskusov se lotevajo poseben ob mraku in pa ponoči, tako da morajo biti branilci stalno in budno na preži. Nasprotnik se ne meni za izgube ne v moštvu ne v orožju. Njegovi napadi so včasih tako neznansko hudi, da se jim morejo postaviti po robu samo jekleni živci, vztrajnost in pogum italijanskih alpskih čet, ki so vajene vseh žrtev in sleherne bojne iht. V nočnih urah so boji še mnogo bolj dramatski. Vse pehotno orožje do težkih mozarjev je stalno na delu ter bruhajo peklenski ogenj na napadalca. Ko je zavrtnjen prvi napad, se morajo še v isti noči čisto pripraviti še na hujše naskoke.

V dobro urejenih in z vsemi tehničnimi pripomočki opremljenimi utrjenih postojankah nudijo italijanske čete sliko neukrotljive in trdne sile. Bojno polje je dobesedno razorano po granatah in bombah. Ponoči pa se italijanski vojak vgnezdijo v te luknje s strojnimi in pretezajo sovjetske napade. Noči so silno mrzle,

Zakaj je spodletela sovjetska ofenziva?

Ugotovitve vojaškega strokovnjaka švedskega lista

Stockholm, 19. dec. s. V članku svojega vojaškega strokovnjaka razpravlja list »Aftonbladet« o sovjetski ofenzivi in jo primerja z lansko, ki je bila približno ob istem času. Značilnost te druge ruske ofenzive je v tem, da je bila premišljena in pripravljena do zadnjih podrobnosti v upanju, da bo zadela nasprotnika, ki bo na koncu svojih moči in brez poguma zavoljo dogodkov v Egiptu. Ofenziva se je začela z nezasišeno silovitostjo in udeležbo ogromnih motoriziranih sil na dveh južnih in na srednjem bojiščih. Neposredni cilj tega nastopa je bil zavzeti in pregnati osne sile od Stalingrada in ponovno zavzeti vse donsko kolono, toda sovjetske čete so vedele, da je njihov končni cilj, da prispejo do obal Dnjepra. Nemci bi tako izgubili vse pridobljeno ozemlje in se morali končno

veljavno odpovedati tudi posesti petrolejskih vrelcev. Toda uspeh je bil mršav in nepomemben. Sovjeti niso dosegli nobene ozemeljske osvojitve, pač pa so njihove izgube hude. Po nekaj dneh se je ofenziva zataknila in Rusom se ni posrečilo priti naprej in sedaj se morajo sprizgajati s trdo zimo, ki bo preprečila večje operacije. Kot vzrok za izostanek sovjetskega uspeha navaja list dejstvo, da so bili Nemci odlično pripravljeni na to ofenzivo. Nemško vrhovno poveljstvo je bilo pravočasno obveščeno o sovjetskih pripravah. Po drugi strani pa so Rusi sprožili ofenzivo na silno prostranem ozemlju in tako razmetali svoje sile na vse strani, zaradi česar je izostal tudi končni uspeh. Za zaključek pravi list, da se je tudi ta bitka, kakor vse doslej, končala s premočjo osnega orožja.

Varuh Sicilskega preliva je gospodar Sredozemlja

Mnenje nemškega lista o invaziji z afriške strani

München, 18. dec. s. »Münchener Zeitung« objavlja članek znanega pisca Rossa, ki podaja zanimive pripombe k vojaškemu položaju v Sredozemskem morju. Clankar zatrjuje, da je Sicilski preliv usodna pot Sredozemskega morja. Kdor ima v rokah to cesto, je gospodar vsega Sredozemlja, kajti to morje se ne da držati v oblasti kakor drugi oceani, z močno mornarico in vojnimi ladjami, pač pa z vojskami, ki z obal nadzorujejo vse vodne ceste. Iz tega razloga, pravi clankar dalje, je Rim premagal Kartagino. Zgodovina je potem potrdila, da se je vselej Sredozemlje dalo osvojiti iz evropskih obrežnih izhodišč, nikakor pa ne z afriške strani, kajti v za-

ledju slednje strani se razprostirajo nepremagljive ovire peščenih morij, v zaledju evropskega obrežja pa stoji ogromna množica omikanih in bogatih narodov celine. Mnogi narodi so poskušali z afriških obal dobiti oblast nad Evropo, toda vsi njihovi poskusi so spodleteli. Arabci, Turki, Perzijci in Asirci, vsi so se v tem poskušali. Podobne izgube pa imajo novi naskakovalci, ki so prispeli čez Atlantik v Afriko. Dokler bodo italijanske in nemške čete imele trdno v rokah obe obali Sicilskega preliva, se niti za trenutek ne bo dalo govoriti o anglosaški premoči v Sredozemskem morju.

Nova angleška stranka, ki se bo borila

proti kapitalizmu in boljševizmu

Lisbona, 19. decembra. s. Iz Anglije javljajo, da se tam ustanavlja nova stranka, ki bo nosila ime »Britanska narodna stranka«. Ta nova stranka že vodi obsežno propagando pod okriljem zveze bojevnikov. Stranka je nedavno hotela prirediti pohod bivših bojevnikov po Trafalgar Squareju in položiti na spomenik padlih venec z napisom: »Bili ste izdani!« Toda policija je demonstracije prepovedala. Organizator nove britanske stranke je Edward Giffrey iz Kayesa, angleški mornariški častnik. Ta mož je izjavil, da se bo njegovo gibanje po zakoniti poti, kolikor bo pač mogoče, borilo proti kapitalizmu in boljševizmu. Stranka ima svoje postojanke v vseh državah. Giffrey je dalje izjavil: »Sklenili smo, da se ne bomo udeležili volitev. Naš parlamentarni sistem je preveč zastarel. Mi bomo z manifestacijami in s propagando širili novo politiko. Ne verjamem, da bi mogli to novo politiko uresničiti prej, preden naša dežela ne bo ponižana. Udeležil sem se prejšnje svetovne vojne in moj sin se je boril tudi v sedanji vojni, sedaj pa je ujetnik v Veliki Britaniji. Mnenja sem, da so angleški po-

litiki izdali moje stare tovariše.« Giffrey se je zavzel tudi za admirala sir Barryja Danwillea, katerega so angleške oblasti zaprle. Glede boljševizma pa se je izrazil takole: »Naše ljudstvo niti ne ve, kaj je boljševizem. Jaz ga poznam po lastnem izkustvu, ker sem bil v Rusiji tedaj, ko je divjala boljševiška revolucija.« Prihajajo poročila, da je notranji minister Morrison na vprašanje delavskega poslanca Thomasa izjavil, da bo vlada budno pazila na delovanje te nove angleške stranke.

V Cagliariu se je pojavil nenadno požar v največjem gledališču »Regina Margherita«, katero je popolnoma pogorelo, ne glede na prizadevanja gasilcev, ki so se z veliko vnemo lotili požara.

Iz Berlina poročajo, da se je te dni pričel dovoz žita iz zasedenih vzhodnih pokrajin v Italijo, s čimer se bo oskrba Italije bistveno izboljšala. Nemčija pa dobavlja Italiji tudi zinski krompir v povračilo za znatne italijanske dobave zgodnjega krompirja Nemčiji.

Kubanski poglavar Batista za zasedbo Španije

München, 19. decembra. s. List »Abendzeitung« razlaga predlog, ki ga je v Washingtonu podal kubanski predsednik Batista o nujni potrebi zasedbe Španije po angleško-amerikanskih četah in poudarja, da se Roosevelt poslužuje za svoje spletke običajnega načina, ko polaga na usta drugih svojih podložnikov besede, ki naj bi utemeljile in opravičile njegova razbojniška započeta. Na srečo, nadaljuje list, pa Evropa ne spi in Roosevelt je že prejel odgovor, kakor ga je zaslužil, iz ust španskega voditelja, ki je pozval svoj narod, naj pogled obrača izključno le v novo Evropo, kajti Mussolini je v svojem znamenitem govoru, prej pa tudi Hitler, za vedno potegnil masko z lica judovskega predsednika ameriških Združenih držav. Nedavno je tudi hrvaški Poglavarik ožigosal ameriške zlobne načrte in poudaril, da se nova Evropa duhovno utrjuje in pripravljala na to, da bo zavrnila žalivce, prihajajoče z one strani Atlantskega morja.

Vesti 19. decembra

Kongregacija sv. Oficija je objavila, da je dala v seznam prepovedanih knjig tudi spis Ernesta Buonaiutija »Zgodovina krščanstva (antična doba)«.

Japonsko vrhovno poveljstvo je objavilo, da so japonska letala napadla burmanska letališča Kitagong in Fer ter uničila na tleh 29 angleških letal. Uničene so bile tudi druge vojaške naprave, zlasti pristanišče. 4 japonska letala se niso vrnila.

Romarji, ki so se vrnili iz Mekke, govorijo o težkem stanju prehrane v Saudovi Arabiji zaradi izostanka dovoza živeža iz Iraka. Cene naglo skačejo, zato se pa ljudstvo hudo razburja.

Trde ukrepe proti Judom je izdala afganistanska vlada. Prepovedala je novo doseljevanje Judov, v Kabul pa smejo Judje bivati le v svojem mestnem predelu in ponoči ne smejo hoditi po mestu. Tudi svoje trgovske obrti ne smejo opravljati nikjer drugje kakor na prostoru svoje naselbine.

Švicarska vlada je imenovala dr. Vieltja za poslanika v Rimu. Novi švicarski predstavnik v Italiji je star 52 let in je 24 let v diplomatski službi. Pred letom dni je to službo zapustil in postal ravnatelj neke velike banke, zdaj pa je znova vstopil v politično službo.

V Madridu je prispel poveljnik španske sinje divizije general Munos Grande. Bil je svečano sprejet. Pri sprejemu so sodelovali vsi diplomatski predstavniki vseh prijateljskih držav.

Portugalsko časopisje toplo pozdravlja prihod španskega zunanjega ministra v Lisbono. Listi pravijo, da je sestanek ponovno potrdil prijateljske odnose med obema državama.

V Španiji in na Portugalskem neprestano divjajo viharji in nevihte, ki povzročajo težko škodo in številne žrtve. Blizu Oportia je vihar divjal z brzino 123 km na uro, onemogočil ves promet, potrgal razne napeljave in porušil veliko stavb. V Lisboni je voda vdrla v več hiš.

Seja odbora za preskrbo in cene

Posebno pozornost so posvetili dobavi in razdeljevanju mleka, mesa, jajc, premoga in drv

Ljubljana, 19. decembra. Visoki komisar je v vladni palači ob navzočnosti zveznega tajnika predsedoval seji odbora za preskrbo in razdeljevanje živil in za cene industrijskih in kmetijskih pridelkov.

Eksc. Grazioli je pojasnil razna vprašanja, ki se nanašajo na preskrbo in razdeljevanje najvažnejših živil, ter poudaril, da te stvari potekajo čisto normalno. Dal je tudi točna navodila, kako naj se stvari, ki so na nakazanje in pod nadzorstvom, dajejo na razpolago trgovcem na drobno in drugim razdeljevalcem pravočasno, da si bodo ljudje te stvari lahko kupili v določenem roku.

Sporočil je tudi, da bodo s 1. januarjem 1943 odpravljene takse na luksuzne in druge predmete, ki podražujejo najnujnejše stvari. Teh taks v Italiji ni. Tako bo mogoče znižati cene živilom in se bodo življenjski stroški izenačili s tistimi v Italiji.

Razpravljali so potem še o drugih točkah dnevnega reda in je o teh vprašanjih spregovorilo več navzočih.

Posebno pozornost so posvetili vprašanju preskrbe razdeljevanja mleka, mesa in jajc, pa tudi premoga in drv.

Seja Pokrajinskega namestitvenega odbora

Številke, ki zgovorno pričajo, da je bilo opravljeno delo zelo pomembno
Uvedba enotnih dvojezičnih delavskih knjižic

Ljubljana, 19. decembra.

Včeraj popoldne je imel Pokrajinski namestitveni odbor v svojih uradnih prostorih sejo. Odobrili so najprej zapisnik prejšnje seje, potem pa sta predsednik in nadzornik Petronio Petronio o delovanju te ustanove. Slednjič je bil prebran tudi odlok, ki se nanaša na uvedbo enotnih in dvojezičnih delavskih knjižic.

Spregovorili so tudi zastopniki fašistovske stranke, nadzornik ustanove in nekateri drugi navzoči voditelji.

Načrt za razvoj in izpopolnitev, ki je bil izdelan v skladu z odlokom Visokega komisariata z dne 25. junija 1941 in 8. aprila 1942-XX, ki se nanašajo na pravno stran povpraševanja in ponudbe dela, se je posrečilo v veliki meri podrobno izvesti.

Težko delo, ki je bilo opravljeno na polju nametanja od junija 1941 do novembra letos, je zelo pomembno, kakor zgovorno dokazujejo spodaj navedene številke.

V vsaj pokrajini je bilo v omenjenem razdobju vpisanih 27.930 delavcev, poslanih na delo pa 20.089.

Iz tega sledi, da zdaj brezposelnosti skoraj ni več, če pomislimo, da je bilo na dan 13. decembra v celoti le 825 ljudi brezposelnih, in sicer 170 moških in 655 žensk.

Med novostmi, ki so bile uvedene v tekočem letu pri celotnem postopku, je treba omeniti uvedbo barvastih listin — podobno, kakor je to tudi v Italiji — iz katerih se hitro lahko ugotovi spol

in poklic delavca. Natiskani so bili tudi novi dvojezični obrazci, zaradi katerih je delo pri vpisovanju in sestavljanju statistike lahko dosti hitreje.

Po navodilih Visokega komisariata pripravljajo novo odredbo, po kateri bodo delavci vseh kategorij brez izjeme morali imeti enotne delavske knjižice.

V novi delavski knjižici, ki je dvojezična, bo napisana v celoti odredba št. 63, z dne 21. aprila 1942, pa tudi vse drugo, kar morajo nujno vedeti lastniki teh knjižic.

Značilno za ljubljanski namestitveni urad je tudi to, da je področje svojega delovanja razširil tudi na vprašanje del in službin, da tako tudi na tem polju ne bi prišlo do veljave kakšna zasebna spekulacija. Od novembra 1941 do 15. decembra 1942 je bilo v tej kategoriji delavstva vpisanih 1720 oseb, od teh pa je bilo poslanih na delo 1458 oseb.

Pri ljubljanskem Osrednjem uradu je bil uveden poseben seznam, kakršnega imajo tudi v Italiji, z namenom, da bi stalno imeli natančen pregled nad celotnim stanjem brezposelnosti v pokrajini, v kolikor vpiše okrožni urad vsak teden znova spremembe, zabeležene v posameznih pristojnih občinskih uradih.

V celoti se lahko reče, da je ureditev Osrednjega urada, kakor tudi podrejenih ustanov takšna, da se celotno delo lahko lepo razvija v vseh smereh.

Kar slednjič zadeva izvajanje novega zakona od strani delodajalcev in delavcev, se lahko reče, da se ti zakoniti predpisi natančno in disciplinirano drže, če ne upoštevamo tu pa tam kakšnih izjem, ki pa so sicer neizogibne pri vsakem spreminjanju načinov pri postopku. Malo primerov je bilo do sedaj, da bi se bili delodajalci in delavci pregrešili proti zakonitim določbam, in ti primeri so bili naznanjeni pristojnim organom, da kršitelje predpisov kaznujejo.

Predbožični dnevi na živilskem trgu

Ljubljana, 19. decembra.

Za božične praznike ne bo posebnih novosti na živilskem trgu. Pač so se te dni napravile neke spremembe, da bo trg dobil povsem drugačno lice. Vse akacije, ki so začele že spomladati hirati in se sušiti, so nadomestile z novimi mladimi drevesi. Mnogo razpravljajo o vzrokih, zakaj so se začele akacije sušiti. Nekateri so mnenja, da jim je škodoval letošnji hud mraz v januarju. To ne bo toliko držalo, kajti akacije so krepko prestale še hujši mraz, kakor je bil v letošnjem januarju. Prestale so pred dobrimi desetimi in več leti ono strašno zimo v letu 1929. Bolj verjetno je, da so se začele akacije sušiti, ker niso dobivale zadostne mokrote. Ko so lepo uredili živilske otoke, katerih površje so asfaltirali, so pač okoli akacijskih dreves napravili kroge zemlje, ki pa ni bila dosti obsejna. Voda, ki se je ob deževju stekala na te kroge, je bila gotovo nezadostna za dreve, ki ni moglo dobivati od drugod nikake mokrote. Tako so pač začele akacije hirati. Vzdržale so le nekatere bolj krepke. Tako so pustili tri akacijske drevesa na otoku, ki je določen za vrtnarje ob Vodnikovem spomeniku in 4 tam na spodnjem delu živilskega trga.

Nameste akacij so sedaj, ko so napeljali dovolj nove in sveže zemlje, delavci mestne vrtnarije nasadili mlade, srebrnolistne javore, katerih stara domovina je Amerika. Javor je zelo trepčno in tudi lepo okrasno drevo, ki daje obilo sence.

Sedaj v predbožičnih dnevih se je začel tam ob semenišču božični semenj, ki bo trajal dober teden tja do svetega večera. Na tem semnju, ki je tudi stara ljubljanska tradicija, prodajajo sejmarji na svojih stojnicah različne potrebščine za božične praznike, tako lepo iz-

Vokalni in instrumentalni koncert

Sinočni koncert v Operi nam je nudil precej več kakor nam običajno nudi take vrste prireditve. Prireditev je izpadla v lep umetniški večer, poln užitka in resnične umetniške lepote, če smo prav slisali stvari, ki so se že mnogokrat igrale na našem odru. Sinoči smo jih slisali v »drugi, popravljeni izdaji«.

Polna dvorana je pokazala, da je za prireditev bilo mnogo zanimanja. Na koncertu je bil tudi Visoki komisar Ekselencia E. Grazioli z gospo. Eksc. poveljnik armadnega zbora, zvezni tajnik, komandant divizije alpskih lovcev general Ruggero, mestni poveljnik general Montagna in drugi predstavniki oblasti in odličniki umetniških in kulturnih krogov.

Brez dvoma sta najbolj vlekla gosta baritonist Giuseppe Taddei in tenorist Giorgio Sembrini.

Baritonist Giuseppe Taddei je pevec sigurnega nastopa, zelo eruptiven, gromen posestnik pevske tehnike, kar se je videlo oglasiti v dinamičnih stopnjah ter odlični frazeolog, ali če hočemo reči po naše, odlični »vizar«. Vse program, šest točk, je odlično zapel in se je že takoj pri prvi točki (Leoncavallo: Glumači) vrnil med občinstvo, ki po pravici ni štedilo s pohvalo. Čeprav je imel najdaljši program, ni bilo ne duha ne sluha o kaki utrujenosti. Da bo po pravici zadosteno, naj omenimo še to, da smo se pri Seviljskem brivcu spomnili našega simpatičnega Janka in reči moramo, da smo z njim lahko kar zadovoljni.

Tenorist Giorgio Sembrini je bolj ekromen v nastopu, zato pa bolj fleten. V primeri z baritonom ni tako voluminaren, pač pa prodoren. V bistvu ima pravilno mero vsega. Zdi pa se, da tehnično malo zaostaja za tovarišem baritonistom.

V prvi točki (Cilea: »Arležanka«, Friderikova tožba) se ni nič kaj dobro počutil, pač pa se je

pokazal v Mascagnijevem »Priatelj Fric«, duet o češnjah, in naslednji točki Biret: »Carmen«, »Zivela roža«. Tu je pokazal, kaj zmoro in elisali smo, da zmoro precej.

Seveda nismo bili nič manj radovedni, kako bo z našima pevčkama Ksenijo Vidalič in Elzo Karlovcem. Slutili smo, da bo »konkurenca« huda. Pa sta dobro »konkurirali« in človek bi si želel slisati v tej zasedbi n. pr. »Carmen«.

Elza Karlovcova je rutinirana pevka, sigurna, nastopa temperamentno in je zlasti ugajala v Gluckovem »Orfej in Euridika«. Glasovno zelo ugaja.

Ksenija Vidaličeva se v začetku tudi ni dobro počutila. Mnogo boljše kot v solo točkah je bila v dvospevih, posebno v »Priatelju Fricu«, dvospevu o češnjah. Od njenih solo-točk je bila najboljše iz Puccinijeve »Boheme«. Me kličejo Mimi. Zapela jo je zelo priščno. V dvospevih se je s tenorjem precej boljše počutila kakor pa z baritonom.

Dirigent Demetrij Zebre se je s pevci lepo razumel in vodil orkester s pravo mero dinamike in jih ni nikoli pokopal. Samo v Bagnolijevi »Legendi« je bil malo premočan. Zdi pa se, da ta točka ni ležala ne njemu ne baritonistu. Orkester je bil zelo dober in Zebre ima veliko mero finega, lepega in pravega občutka.

Na splošno bi o sinočnjem koncertu rekli tole: Drugi del je bil pevsko boljši od prvega. Gostoma prijajo najbolj italijanski skladatelji. Sta odlična pevca in igralca. Pri naših smo pogrešali večje sprostosti, glasovne in v kretnjah. Priznati pa moramo, da sta se pevki potrudili in smo bili z njima zadovoljni in naša radovednost, kako se bosta obnašali glede na gosta, je več kakor zadovoljivo potolažena.

Skiopitčna predavanja o čudežnih dogodkih v Fatimi na Portugalskem

Za dijaštvo:

danes ob pol 4 popoldne za:

škofijsko gimnazijo, državno učiteljsko in žensko gimnazijo;

v ponedeljek, 21. t. m., ob pol 11 dop. za: gimnazije za Bežigradom in poljanske gimnazije;

v ponedeljek, 21. t. m., ob pol 4 pop. za: poljanske gimnazije in bežigradske gimnazije.

Predavanja so vsa v frančiškanski dvorani in vedno za tiste dijakke, ki so tisti čas prosti. Vstopnine ni! — Udeležite se teh predavanj v obilnem številu!

Za drugo občinstvo bo prvo predavanje jutri, v nedeljo, 20. t. m., ob pol 11 popoldne v frančiškanski dvorani. Vstopnic ni, pač pa naj vsak kupi podobice ali knjižice

»Sporočila iz Fatime«, ki se bodo prodajale eno uro pred začetkom predavanja v blagajni pri vходу v frančiškansko dvorano.

Maksimalni cenik za božična drevesca v Ljubljani

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je 18. t. m. z odlokom VIII/2 št. 5962/1 določil naslednje tržne cene za prodajo božičnih drevesc v Ljubljani:

Za smrekova drevesca po velikosti od 8 do 40 lir, za jelova drevesca pa po velikosti od 10 do 60 lir za drevesce.

Navedene cene so veljavne vključno do 24. decembra t. l.

Rekodelski oder

Nedelja, 20. decembra ob pol 5: »FIRMA«. Predprodaja vstopnic na dan predstave v društveni pisarni, Petrankova 12, I. nadst., dopoldne od 10—12 in dve uri pred pričetkom.

Ljubljančani, ki ste »Slovenčev kolektor« prednaročili, pridite ponj v upravo »Slovenca«, Kopitarjeva 6. Razpošiljali ga ne bomo.

Za Božič in Novo leto daruje vsaka naša družina svojim prijateljem in znancem, posebno se po dobrem berilu hrepeneči mladini med drugim tudi izvod »Družinske pratike«, ki razpisuje za leto 1945 petnajst lepih knjižnih nagrad. Storitve tudi Vi tako!

Umetnostna razstava v salonu Oražem. Opozorjamo vse ljubitelje likovne umetnosti, da je umetnostna razstava slikarja Franceta Mihelca in kiparja Tineta Kosa v salonu Jaka Oražem v Prazakovi ulici odprta vsak dan od 9 do 18. Ne zamudite prilike in si ogledajte razstavljene umetnine obeh umetnikov, ki zaslužijo zaradi visoke umetniške kvalitete vso pozornost umetnost ljubčnega občinstva.

S. S. VAN DINÉ:

Skrivnostni tekač

Kriminalni roman

»Ne bi si ga znal razložiti.« Prvič se je zdaj zadelo, da so njegove oči, polne otožnosti, oživele. »Vse je tako nekaj neverjetnega, da se zdi kakor fantastična pripovedka, ki si jo je zamislil kak norec.«

Ni bilo videti, da bi Vance pripisoval temu odgovoru kakšno posebno važnost, in je nadaljeval:

»Če se ne motim, ste bili v četrti zvečer pri Dillardovih, ko sta Drucker in Arneson razpravljala s Spriggom o Riemann-Christoffelovem matematičnem obrazcu.«

»Da, dobro imam še v spominu ta razgovor in utemeljevanja posameznikov, ki so se tega razgovora udeleževali.«

»Ste bili s Spriggom dober prijatelj?«

»Ne preveč. Prej bi lahko rekel, da sem ga komaj kaj bolj poznal kot sam na videz.«

»Vaša navada je, da greste včasih zjutraj v park na sprehod. Niste nikdar srečali na kakšnem svojem jutranjem sprehodu Sprigga?«

»Pardeejeve oči so postale nekoliko nemirne.«

»Ne, nikdar,« je odgovoril.

Vance se očitno ni zmenil za odgovor. Vstal je, šel k oknu in pogledal na cesto.

»Mislim sem, da se odtod Dillardova hiša vidi. Zdjaj pa sem se prepiral, da hišni vogal popolnoma zastira pogled nanjo.«

»Res je. Strelisce se odtod ne vidi. Ste mar mislili, da bi bil kdo lahko odtod priča Robinovega umora?«

»Mislim sem to in še kaj drugega tudi.« Vance je spet sedel. »Kakor se mi zdi, niste preveč strasten lokostrelec.«

»Ne preveč. To je zame ntrudljiva stvar. Gospodična Dillardova mi je skušala zbuditi zanimanje za to sportno panogo, pa ni imela dosti uspeha.«

Zadnje besede je izgovoril nekoliko v drugem tonu, skoro z neko skrito žalostjo, ki smo jo vsi opazili. Očitno je bilo, da Pardee ni smel biti brezbržen, kadar je bilo govora o nekakini profesorja Dillarda.

»Bodite prepričani,« je dejal Vance, »da se res nimamo namenja vmešavati v vaše zasebne zadeve, toda ker so razlogi za ta dva zločina še vedno zaviti v temo, ni izključeno, da so bili obojevalci gospodične Dillardove mor-

44 da med seboj na skrivaj ljubosumni, in zato bi Vam bili hvaležni, če bi nam hoteli tako na splošno kaj povedati o tem, koga je imela gospodična rajši... Vemo da ste prijatelj te družine. Lahko ste trdno prepričani, da zaradi svojih izpovedi ne boste prišli v kakšno nevarnost in da bomo tisto, kar nam boste povedali, znali držati zase.«

»Vedno sem mislil, da se bo lepega dne gospodična Dillardova poročila z Arnesonom, čeprav mi je pri neki priliki rekla, da ne mara sprejeti nobene ženske ponudbe pred svojim tridesetim letom.«

»Torej izključujete, da bi bila gospodična prav posebno vrsta za »Sperlinga?«

»Izključujem to možnost.«

»Gospodična Dillardova mi je povedala, da ste jo danes dopoldne obiskali.«

»To pač ni nič čudnega. Večkrat grem takole čez dan k Dillardovim.«

Vancejevo vprašanje ga je očitno spravilo z zadrego.

»Ali dobro poznate gospo Druckerjevo?«

»Ne preveč, čeprav sem bil z njo že večkrat skupaj.«

»Ali zahajate v njeno hišo?«

»Včasih grem tja, pa vselej le k sinu gospe Druckerjeve. Že precej časa se zanimam za matematično reševanje šahovskih ugank.«

»Pri štirideseti potezi sem se vdal,« je odgovoril Pardee in vzdihnil. »Rubinstein je našel neko pomanjkljivost v mojem napadalnem načrtu in je znal sijajno izkoristiti položaj.«

»Profesor Dillard nam je povedal, da je Drucker v razgovoru, ki ga je imel z Vami sinoči, že vnaprej povedal, kako es bo partija končala.«

Niti jaz nisem mogel dobro razumeti te Vancejeve pripombe. Tudi Markham je bil videti začuden. Narbrančel je čelo in hotel pokazati svojo nevoljo nad Vancejevo nedostojnostjo. Pripomba res ni bila Pardeeru všeč.

»Drucker je sinoči preveč govoril,« je odvrnil Pardee in nalahno zardel, ter se nemirno presedel na svojem stolu. »On bi bil moral vedeti, da je vsako razpravljanje s tekmeccima, dokler partija ni končana, prepovedano. Odkrito vam povem, da se danje nisem brigal za njegove pripombe, kajti prepričan sem bil, da je igra zame dobljena. Zdjaj pa moram priznati, da je Drucker s tem, da je slutil, kakšen bo konec partije, dokazal svojo presenetljivo sposobnost za razčlenjevanje in svojo bistrovost.«

»Kdaj pa je bila igra končana?«

»Malopre po eni. Naredila sva sinoči le štirinajst potez.«

»Je bilo dosti gledalcev?«

»Zelo mnogo, več ko ponavadi, čeprav je bila že pozna ura.«

Vaice je ugasnil cigareto in vstal. Ko smo bili v veži in smo pravkar mislili stopiti iz hiše, se je ustavil, pomislilivo pogledal Pardeja in dejal:

»Ali veste? Tekoč je nsoči okrog polnoči spet hodil okrog.«

Učinek njegovih besedi je bil presenetljiv. Pardee je v hipu stopil korak nazaj kakor bi ga bil kdo udaril po obrazu. Dobro pol minute je stmel ves bled v Vanceja in iz njegovih oči je švigal plamen. Krčevito je stiskal nstnice. Ko se je z nadvleško silo spet premagal, je bil v hipu obrnil proti vratom, jih s silo odprl in nam brez besede pokazal cesto, kamor smo potem res takoj odšli.

Ko smo prišli do Markhamovega avtomobila, ki je stal na cestnem vogalu, je okrožni upravnik ostro oštel Vanceja zaradi načina, kako je zasliševal Pardeja.

»Priznam, res sem upal,« je odgovoril Vance, »da mu bom spričo nedavnih vprašanj lahko z obrazom razbral kaj takšnega, kar bi mi povedalo, da prav dobro ve, kaj se je zgodilo. Toda, častna beseda, nisem pričakoval, da bo tako nastopil. Ne razumem tega, res ne razumem...«

Ko je z nami vred sedel v avtomobil, je bil videti ves zatopljen v globoke misli. Preden smo se pripeljali na cilj, je ukazal vozniku, naj zavije drugam in nas zapelje do šahovskega kluba, kjer sta prejšnji večer igrala tisto šahovsko partijo Pardee in Rubinstein.

»Zanima me,« je pripomnil, »čeprav niti sam ne vem, zakaj. Partija se je vlekla od enajstih do ene, torej izredno dolgo za tistih borih štirinajst potez, kolikor jih je bilo še treba do konca.«

ČAROVNIČNA

TOMAŽIČ-BERANEK

1.

Na strmi skali je v starih časih stal prelep grad in v njem sta srečno živela grof in grofica.

Ko se jima je rodil še sinček edinček, sta bila presrečna. Grof je tedaj za krst priredil velikansko gostijo, na katero je povabil svoje sosede graščake ter poklical kmete in tlačane. Prišli so vsi; pili so in jedli, občudovali rojenčka v okrašeni zibelki ter se veselili z grofom in grofico vred, ki sta klečala ob zibelki.

2.

Vse je bil graščak povabil, le na bele vile je bil pozabil. Vile pa so zaradi tega bile hudo užaljene, a kljub temu so prišle nepovabljene, ker one morajo biti pri zibelki navzoče.

In tri vile rojenice in sojenice so prerokovale sinčkov budočnost:

»Ko bo grofič star štirinajst let, bo iz devete dežele priplul strašen čarovnik, ki ga bo ugrabil ter ga na oblaku odpeljal s seboj.«

Vsi so odreeneli, vile pa so kot trije beli metulji odšle; razpleteni zlati lasje in prosojna oblačila so jih kar nosila.

Ljubljanska Drama: Avgust Strindberg, Oče

Ljubljana, 19. decembra.

Skranost rodi skranost. Romantika je bila že tako preživljena in prežgana, da so ljudje kar čakali na rešitev iz njenih skrivnostnih sladkobnih okov. Prišel je zaželjeni rešitelj, a je pahnul literaturo v novo skranost. Domišljija je nič, dejstvo, podprto z dokazi, je vse. Naveličano človeštvo se je hvaležno ozrlo v nove preroke. Emile Zola je imel zvestih učencev in vestnih posnemalcev vsepovsod. Celo prvaka nordijske literature Strindberg in Ibsen sta se prepustila novemu toku in s svojo čudovito tehniko in notranjo silo ustvarila nekaj klasičnih del, ki pa so ravno sprlo svoje poglobljenosti nekoliko odmaknjena od grobeja naturalizma, kakršnega so učili njegovi začetniki.

Tudi Strindbergov »Oče«, ki nam ga je po trinajstih letih ponovno uprizorilo državno gledališče, spada v vrsto takih naturalističnih dram s poglobljeno tendenco. Delo spada med prva Strindbergova dela, ko ga je opojila nova literarna smer, ki ji je z Rdečo sobo napisal prvo pomembnejše delo.

Ritmoter Adolf in njegova žena Lavra nista srečna. Moževa živčna nbitost in ženina prevelika samovoljnost dan na dan zastrupljata mirno življenje in grenita zakonsko tovaristvo. Mož v svoji razdraženi zaslepljenosti vidi v elchernih ženinem migljaju zoprnje in posmeh. Prav tako pa ženin ponos in njena neusmiljena trma sumita v vsaki moževi odločitvi napad na njene najosnovnejše pravice. Njun zakon pa krasi prelep cvet, nadarjena ter za vse lepo in dobro dovzetna hčerka Berta. Oba sta zaljubljena vanjo: mož z vso gorečnostjo očetovske ljubezni, žena s hladnim razumom, ker čuti, da jo mora ljubiti že zaradi tekme z možem.

Hčerka doraste, treba ji je nuditi možnost nadaljnje vzgoje. Mož želi, naj bi šla v mestni penzionat, žena meni, naj dekle ostane doma. Oba zaslužit, da sta ugled in veljavo na kocki. Kdor bo v tem vprašanju zmagal, ta bo za zmerom močnejši v zakonu. Problem se zaostri, iz prvotnih moževih želja zrasto neodneshljivi ukazi, ženino mnenje pa prepoji zagrizena

trma in kljubovalnost: Če mož pravi, naj gre hčerka v mesto, potem mora prav nalašč ostati doma. Mož zdvija. Ko vsi njegovi razumski razlogi odpovedo in ko na noben način ne more dovedati svoji okoli, da je njegovo mnenje edino, pravilno, se zapre v togo zagrenjenost. Niti hčerka Berta niti stara dojlica ga ne moreta utolažiti. Že je videti, da bo to pot moževa jeklena volja zmagala žensko samovoljnost. Tedaj pa poseže vmes ženska zvijača, Lavra prebudi v svojem možu dvome o očetovstvu. Za možovo razbolelo domišljijo zadostuje že droben migljaj in črv sumničnega začne glodati, dokler ne podre trilega drevesa. Mož pobeshi in znoži, trpljenja pa ga reši možganska kap.

Vsa tri dejanja te družinske žaloigre se tako rekoč brez presledka odigrajo v eni noči. Mračne nordijske sprejemnice niti dve svetilki ne moreta zadosti razsvetliti. Še zmerom se po kotih in pod stropom plazijo strahotne sence in grozljivi prividi. Na podstrešju straši in babica pripoveduje svoji vnukinji zgodbe o duhovih.

Takšno je zunanje in notranje okolje igre, katere prvi dve dejanji sta kljub nesodobni problematiki živi in povedni. Današnjemu gledalcu sicer na mnogih mestih zavzeti besedilo tuje in neživljenjsko, kajti zanj je problem boja med spoloma samo še zgodovinska reminiscenca in nič več. Sicer se čudi spretnemu dialogu, občuduje pisatelja, ki se mu je kljub zapletenemu problemu posrečilo nanizati toliko dokazov za svoje trditvi, tuja tam ga preseneči kaka posebno drzna in nova primera, sicer pa ostaja hladen opazovalec in registrator dogajanja. Posebno pa se vse te negativnosti zgošče v tretjem dejanju, ki je v celoti posvečeno igri poblazelega Adolfa. Sodobni človek pa ne more verjeti, da je mogoče iz take malenkosti ustvariti take posledice. Upam si celo trditi, da ta blaznost niti Strindbergovim sodobnikom ni mogla biti v celoti utemeljena in razumljiva. In vendar bi kaj takega pri naturalistični dram pričakovali!

Dramatik nam je znal v prvih dveh dejanjih tako rekoč z matematično natančnostjo in

fizikalno prepričljivostjo prikazati dvoje nasprotnih si sil, dvoje svetov, dvoje spolov. Vse skoz ga je pri opisovanju vodil hladen razum, bog naturalistov, zato ves čas skoraj ni posvetila niti iskrica človečnosti v ta strahotni somrak. Današnji gledalec pogreša predvsem toplote; ta bi zmogla s svojo čarovno močjo ustvariti tisto vez, ki bi splela nevidne niti med igralci in gledalci ter tako zagotovila sožitje in razumevanje bolečine tudi v tretjem dejanju. Ker pa vsega tega ni bilo, je bilo tudi ritmoterstvo umiranje in blazenje zaman. Zdrknilo je mimo naših duš in naših src, kajti na ta dramatik ni apeliral; zdrknilo pa je tudi mimo našega razuma, kajti gledalci smo vedeli, da se dramatik v svojem tragičnem junaku moti.

Več kot navadno sem se pomudil pri razčlenitvi drame, in sicer zato, da bi toliko bolj poudaril resnost in prizadevnost naše uprizoritve. Ritmoter Adolfa je igral P. Kovič, ki je v prvih dveh dejanjih v celoti ustrezal današnjemu pojmovanju takega živčno razbolelega človeka. P. Kovič je v glavnem zajel vse miselne in čustvene globine, ki jih je pisatelj s toliko strašno in razboritostjo nakopičil v to vlogo. Nikakor pa nas ni zadovoljil v tretjem dejanju. Že prej sem poudaril razklanost, ki je v drami sami in sem s tem poskušal opravičiti tudi igralce. Naj tu še enkrat opozorim na to, obenem pa izrazim svoje trdno prepričanje, da bi se s temeljitostim študijem vloge dalo še marsikaj rešiti. Več igralске moči bi pomagalo zadnjemu dejanju iz nepotrebne hladnosti. Lavro, ritmoterstvo ženo, je igrala Gabrijelčičeva. Potrudila se je, da nam jo je prikazala kot žensko tiranko in intrigantko, manj pa ji je uspelo na nekaterih težjih mestih, kjer bi bilo treba več poglobitve v vlogo. Tako so se mi zdele vse scene med možem in ženo preveč površno igrane in nedognane. Kača in spremenljivka v Lavri je bila premalo realno prikazana, da smo se čudili efektom, ki jih je povzročala njena medlost. In vendar je v naturalistični igri vse grajeno na spoznanju in razumu. Torej bi morala biti tudi igra takaka, da ne bi posledice nikjer prerasčale dejanj. Je pa vloga Lavre silno težavna in ravno zaradi njene dvočnosti postavljena na precej

Ljubljana

Koledar

Sobota, 19. decembra: Kvatre: Urban V., pa-pež; Faveta, vdova; Darij, mučenec, Tea, muč-nica; Nemezij, mučenec.

Nedelja, 20. decembra: kvatrina; Evgenij in Makarij, mučenca; Ingen, mučenec; Teofil, mu-čenec.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: v soboto in ne-deljo: mr. Bakarčič Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor. Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayer R., Sve-tega Petra c. 78.

Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo opravljal od sobote 20. ure do ponedeljka do 8. ure zjutraj mestni višji zdravnik dr. Ciber Franc, Stefanova ulica št. 7-1.

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Sobota, 19. decembra ob 16.30: »Ples v Trnovem«. Izven.

Nedelja, 20. decembra ob 14: »Deseti brat«. Izven.

Ob 17: »Primer dr. Hirna«. Izven.

Ponedeljek, 21. decembra: zaprto.

OPERA:

Sobota, 19. decembra ob 16: »Traviata«. Izven.

Cene od 20 lir navzdol.

Nedelja 20. decembra ob 16: »Thais«. Cene od 24 lir navzdol.

Ponedeljek, 21. decembra: zaprto.

V nedeljo, 20. decembra ob 5 popoldne vsi v frančiškansko dvorano, kjer bo frančiškanska prosveta uprizorila znano Ogrinčovo burko. V Ljubljano jo dajmo. Vstopnice si preskrbite že v predprodaji v trgovini Stilogor in na dan predstave pri blagajni frančiškanske dvorane. Vabimo vse, ki jim je do prijetnega razvedrila, da se igre udeleže v čim večjem številu.

Glavna točka IV. simfoničnega koncerta je znamenita Beethovnova Sedma simfonija. To svoje delo je končal slavni mojster leta 1812., do prve izvedbe pa je prišlo šele 8. decembra 1918. leta. Poleg Beethovna bo izvajal godalni orkester predvsem Bachov Koncert v a-molu za violino in godalni orkester. Violin-solo bo igrala ga. Francka Ornik-Rojčeva. Dalje Osterčev Religioso in Correlljeve tri staroklasične ples. Dirigent violinst Karlo Rupel, orkester: simfonični orkester. Koncert bo v ponedeljek, dne 21. t. m. ob 18 v veliki filharmonični dvorani. — Predprodaja v knjižarni Glasbene Matice.

Ob prehladu

otrokom in odraslim le toplo l' monado ali oranžado »La Sportiva«. Vsebuje pristen sok in pristen slad.

tvegava tla. Hčerko Berto je z vso svojo mladostno gracioznostjo in prikupljivostjo zaigrala Simčičeva. Oh njeni igri sem imel neubranljiv vtis, da kljub svoji drobnosti obvlada oder in ga s svojo osebo prežarja. Njeni prizori so bili res izbrušeni in miselno ter čustveno dognani. Zdravnik dr. Ostermarka je dobro prikazal Košič. Je sicer mestoma precej pasivna vloga, a igralec je znal ujeti pravi temperament in občutje. Nekoliko teže trdimo to o pastorju, ki ga je igral Gorinšek. Njegova igra je bila prepovrtna in premimožna. Njegove kretnje pa še celo niso »odile« v Strindbergovo žaloigro. Posebne kvalitete pa je pokazala Kraljeva kot dojlica. Njeno glasovno bogastvo je bilo neiz-črpno. Vedno novih in novih motivov nam je nudila. Oh njeni igri smo se res odpočili, čeprav je bila mogoče najbolj svojstveno mrka in skrivnostna Strindbergova ženska postava. Potokarjev Nöjd je bil sicer dober, a je nekako visel čez rob celotne tragedije. Ni to samo režiserjeva in igralčeva krivda, ampak je tudi dramatik sam že zagrešil zoper pravilo o skladnosti in harmoniji. Nekako lepše in zbraneje bi si lahko predstavljali ritmoterstvo somračni dom brez burleskne postave vojaškega sluga Nöjda.

Režiser Jože Kovič je pokazal smisel in razumevanje za težki in mračni tekst, vendar pa smo ponekod pogrešali njegovega svinčnika, tako zlasti takoj v začetnem prizoru z Nöjdom, ponekod pa tudi njegove krepke roke, ki bi popeljala posamezne igralce čez nevarne vrzeli. Tako je predvsem posvetil premalo pažnje skupni igri med obema zakoncem. Treba bi bilo do skrajnosti premožgati besedilo in ga izčrpati do zadnje možnosti. Prav tako bi bilo treba revidirati vloge pastorja in Nöjda.

Prevajalec sicer ni podpisan, a je njegov prevod v celoti tekoč in poveden. Le nekajkrat mu je kanilo nemška zveza pod pero (tako na primer: miza je pripravljena namesto obed je pripravljen, gotov namesto prepričan itd.).

—om—

A D'ENNERY:

DVE SIROTI

40

Po nekaj dneh se je Marijanino zdravje popravilo in med njo ter sestro prednico so se spletle prijateljske vezi. Sestra je razumela, da je dekle zagrešilo svoj greh zavoljo tega, ker ni imelo v mladosti nikogar, ki bi ga vzgajal, ker ni imela matere, ki bi jo poučila o tem, kako se razlikuje dobro od slabega.

Prepričana, da bo v bodoče Marijana postala pošteno dekle, je sestra Genovele sklenila, da bo s podporo zdravnika, ki je imel zveze z visokimi osebnostmi, izprosila zanjo pomilostitev.

Dobri zdravnik, ki je bil eden izmed občudovalcev dobrotosti in odpovedi usmiljene sestre, se je z vsem ognjem zavzel za stvar.

Tisti dan, ko je bila Henrika prijeta, se je Marijana sprehajala po dvorišču. Namerila je svoje korake proti skupini, ki so jo tvorile jetnice, tiste nesrečnice, ki so bile prijete po javnem škandalu v vili »Dober zrak«. Florina, Julija in druge.

Te ženske so se jezile na gospode, ki so se v dobrih časih radi zabavali v njihovi družbi, sedaj, ko so bile v nesreči, pa so nanje pozabili. Marijana jih je silala, kako so se hudovala nad svojo usodo in klike svoje življenje. Tako mlade in tako pokvarjene!

Ubogo dekle, ki je bilo za zmerom rešeno zavoljo dobrote sestre Genovele, je postalo goreča širiteljica sestrinih dobrih nasvetov. Zato je tudi tokrat napeljala pogovor s Florino.

Cim so zagledale, da se je njihova tovarišica spuščala v pogovor z neko jetnico, katere niso poznale, so vse ostale stvorile krog okrog njiju.

»Zakaj pa obupujete, gospodična?«

»Saj ne morem biti vesela, ko sem pa zaprta tukaj, v tem strašnem kraju. Jaz, ki so me še do nedavnega častili in objemali tisti razvajenci, ki se sedaj za mojo nesrečo niti ne zmenijo.«

»Lotite se dela, gospodična; bodite dobri in ponižni in videli boste, da bo sestra Genovele zadovoljna z vami in bo skušala za vas izposlovati pomilostenje.«

»Pomilostenje?«

»Brez dvoma, morate obžalovati vse grehe, ki ste jih zagrešili. Z dobrimi dejanji boste poplačali svoj greh.«

»Jaz,« je odgovorila Florina, »bi morala delati samo dobra dela vse svoje življenje, pa nazadnje še ne bi vedela, če bi bilo zadosti. Ob misli, da me utegnejo v kratkem odpeljati v Luizijano, me popada želja, da bi se končala.«

»Pravijo,« se je osmellila Julija, »da se v tisti pokrajini, ki je polna divjih žverj, lahko najde moža.«

»Dobro, potem se bomo lahko vsaj nad kom maščevali.«

Medtem ko so dekleta govorila, je sestra Genovele, ki je prihajala iz bolnišnice, stopila proti njim. Ko je dospela do praga, je zagledala zdravnika in se ga takoj lotila.

»Gospod zdravnik, danes ste mi obljubili, da lahko upam?«

»Kaj pa? Ah, res, imate prav. Vedite, sestra, da sem se za tisto silno potil...«

»In ste uspeš?« je z veseljem glasom vprašala sestra.

Dobri zdravnik, ki je videl, da ne sme predolgo mučiti sestrinega pričakovanja, je prikimal.

Sestra je pogledala v tisto stran, kjer je bila Marijana. Zaradi zdravnikovega prihoda so jetnice prekinile razgovor in se mu približale, da bi ga pozdravile. Prednica je poklicala Marijano in ji sporočila veselo novico.

»Danes zvečer, dekle moje, boš lahko stopila v svobodo.«

Lahko si je misliti, kako je bila deklica ob teh besedah vse presunjena in radostna. Vse ostale jetnice, ki so spoznale, da je sreča eno izmed njih obdarila, so se zbrale okrog sestre, da bi se ji zahvalile, toda dobra žena je vso hvalo obrnila na zdravnika, ta pa je s svoje strani spet vse zasluge pripisoval svetniški sestri.

Tisti hip pa so se od bolniškega oddelka zaslislali presunljivi kriki. Potem pa so zagledale, kako je vstopila deklica, ki je obupno jokala.

Marijano bi kmalu zadela kap, ko je v došli spoznala eno tistih dobrih duš, ki sta jo bili rešili onega večera ob No-

vem mostu. Približala se ji je in zatrdno ugotovila, da je res prava.

Ko je zagledala sestro v družbi jetnic, ki so stopale naprej, jim je Henrika stekla naproti.

III.

Marijana se ni bila zmotila. Resnično, bila je Henrika.

Dan potem, ko so jo privedli v zapore, so deklico zaradi silnega razburjenja dali v bolniški oddelek in sicer na zdravnikov ukaz.

Neka druga bolnica je imela nalogo, naj je ne pusti same, ker se ni vedelo, kaj vse se lahko pripeti dekletu, ki je v svoji zmedenosti in razburjenosti kričalo, da hoče umreti.

Dan kasneje pa se je Henrika že pomirila in bolnica se je za hip odmaknila od njene postelje. Tedaj je deklica vzela svoje obleko, se oblekla in odšla na dvorišče. Zagledala je sestro Genovele, katero je bila videla že prejšnji večer, in ji stekla naproti.

Zdravnik pa jo je poskušal z osornim glasom ustaviti.

»Zakaj ste vstali brez mojega ukaza?«

Ko pa je zagledal prijazni dekletov obraz, se je spet spomnil svoje očetove vloge.

»Vedite, da nismo v bolnišnici, temveč v zaporih, kjer je treba samo ubogati!«

»V zaporih?...« je odgovorila Henrika in se z roko prijala za glavo. »Ah, da, spominjam se tistih vojakov, ki so me prišli iskat... in tistega gospoda, ki me je ukazal odpeljati v Salpetriere... Oh, sestra, nedolžna sem, pustite me ven... Prisegam vam, da...«

»Ne prisegajte, hčerka moja, saj vam verjamem, je odgovorila prednica, ki jo je gnil boletni in trpeči izraz, ki ga je brala z obraza uboge deklice.

Marijana, ki je ves čas molčala, je stopila naprej in vprašala Henriko, ali jo pozna.

»Se spominjate, gospodična, tiste ženske, ki se je hotela ubiti...?«

»Da, da, spominjam se... Toda, tedaj sva bili dve. Moja uboga sestra...«

Marijana je pogledala sestro Genovele, kateri je bila povedala že vso to zgodbo in o dekle, ki sta ga pri tem imeli dve deklici, dva prava angela. Dobra sestra je takoj uganila, da mora biti Henrika žrtev kakšne podle zarote in je bila v nedolžnost uboge dekleta prepričana tudi brez Marijaninih zagotovil.

»Toda kdo vas je poslal v Salpetriere?« je končno vprašala sestra Genovele.

»Grof de Linieres, načelnik policije,« je odgovoril nek glas iz ozadja. Sestra se je obrnila in se znašla pred neznanim moškim.

S strogim glasom ga je vprašala, kdo je. Odgovoril ji je, da se piše Picard in da je strelaj pri njegovi ekscelenci.

Kakor smo že brali, je Picard prisegel, da bo žrtvoval tudi svoje življenje za srečo svojega gospodarja. Ko so viteza poslali v ječo Bastille, si je on sam mislil, da bo najboljši, ako ostane v dobrih odnosih s stricem mladega viteza. Dan kasneje je bil v načelnikovi delovni sobi. De Linieres je bil še močno razburjen zaradi korakov, ki jih je moral storiti, da bi zlomil nečakovo nasprotovanje, toda Picard je znal samo zase ohraniti načrte, ki jih je skoval za bo-

doče.

Zlata knjiga rožnega venca

Skof v Leiriji na Portugalskem je ob dvajsetletnici Marijinih prikazovanj v Fatimi s svojim odlokom z dne 20. julija 1937 naročil pripraviti zlato knjige, kjer naj bi bila zbrana imena vseh pobožnih Marijinih častilcev, ki so se s svojo roko podpisali pod podpisom zavezali, da bodo vsak dan v svoji družini ali pri skupni molitvi v cerkvi, če ne pa vsaj sami zase, zmolili vsaj po eno desetko rožnega venca, po možnosti pa ves del. Knjige s podpisanimi bodo shranjene na častnem prostoru v velikem svetišču Naše ljube Gospe v Fatimi, znameniti portugalski in danes že svetovni božji poti.

Prvi zvezek s 23.000 podpisi so prinesli v Fa-

timo portugalski katoličani o priliki velikega narodnega romanja 13. maja 1938, na enainvajseti obletni dan prvega Marijinega prikazanja.

Tudi pri nas se je zadnje mesece sprožila pobuda za redno molitev rožnega venca, oziroma za poživitev lepe stare slovenske navade. Več tisoč vernih Slovencev in Slovenk se je s svojim podpisom zavezalo moliti rožni venec vsak dan, po možnosti skupno v družini. Naj bi do našega narodnega romanja v Fatimo knjiga podpisov kar najbolj narasla, kajti le tako bo naš narod po Marijinem zagotovitvi v Fatimi obstal, se razvijal in prospeval na zunaj.

Zakaj strmoglavci tako točno zadevajo cilje

Imajo dve ciljalni pripravi: »optično« in navadno, poleg tega pa je bomba na krajši poti manj izpostavljena vremenskim razmeram

Ljudje, ki bero vojna poročila — in ti imajo veliko večino — so se prav gotovo že kdaj vprašali, kako vendar morejo tako imenovani strmoglavci, ki se spuščajo s takšno vrstolomno naglico iz zračnih višin proti ciljem, ki so si jih namenili obsuti z bombami, tako točno zadevati. Tudi nasprotniki priznavajo, da »Stuka«, kakor se zdaj običajno imenujejo nemški strmoglavci vrste »Junkers«, dosežejo skoro vedno smrtonosni učinek vprav zaradi sijajnega ciljanja, poleg tega pa tudi zaradi drugih prednosti, ki jih imajo te vrste letala. K uspehu mnogo pripomore namreč tudi preenečenje, ki ga vzbudi nenadni pojav strmoglavcev, še bolj pa morda dejstvo, da strmoglavci spuščajo močno eksplozivne bombe. Navadno vozi vsak nemški strmoglavec s seboj eno samo bombo, zato pa je ta težkega, če ne najtežjega kalibra.

Ce hočemo razumeti, kakšne so priprave za ciljanje na teh letalih, je treba pomisliti — piše dopisnik »Ce« iz Berlina — da so

strmoglavci nastali neposredno iz lovskih letal

Prvi tip strmoglavca, »Henschel 123«, ali kratko »Hs 123«, je bilo na primer lovsko letalo, ki je bilo zaradi svoje posebne zgrajenosti zelo prikladno za strmoglavstvo spuščanje. Razne vrste Junkersovih letal, zlasti pa še najbolj znani »Ju 87«, tudi izhajajo iz lovskih letal. »Ju 87« je na primer naslednik dvosedalnega lovskega letala »K 47«, a je že čisto na svoj način zgrajen in so ga namenili sploh samo za napade v strmoglavem poletu. Je pa zelo podoben lovskemu letalu. To je enokrilnik z enim samim motorjem, značilno pa je zanj tudi to, da je prav tako okreten in gibčen, kakor kakšno lovsko letalo. Še več:

ima tudi prav takšne ciljalne priprave kakor lovec

To bi se na prvih mah utegnili zdeti malo čudno in neverjetno, ne smemo pa pozabiti, da se tudi lovski letala ne omejujejo na spopade z drugimi vrstami letal, a če potrebuje zahtevajo, ga uporabljajo tudi za nastop s strojnimi, ki streljajo

bodisi na druga letala v zraku, ali pa neposredno posegajo v bitke na tleh. Takšna njihova uporaba ni prav za prav nič novega, pač pa so ta letala že v prejšnji svetovni vojni obstreljevala sovražnikove postojanke, so torej resnični predniki sedanjih strmoglavcev.

Na sedanjih nemških strmoglavcih »Stuka« so

strojnico ali topič nadomestili z bombo

da bi na ta način še povečali učinek napada na zemeljske cilje. Skušnja je pokazala na primer, da je točnost zadetka pri strmoglavcih dosti večja kakor pa pri drugih bombnikih, ki se ne spuščajo v navpične poletе ter mečejo svoje bombe iz višine nekaj tisoč metrov. V strmoglavcih pilot sam cilja in prav tako je tudi pri lovskih letalih. Cisto logično je torej, da je tudi ciljalna priprava pri strmoglavcih prav takšna, kakor pri lovskih letalih. Če se bolj določno izrazimo, gre pri tem za

dvojno ciljalno napravo

za »optično«, ki jo letalci običajno imenujejo »Revi«, ter za običajno navadno s pravokotnim križem in vizirjem. Slednje se letalec poslužuje v primeru, če postane prva neuporabna. Optična »muha« ima to prednost, da pilotu ni treba biti v gotovi razdalji od majhnega kroga pri ciljalni napravi, in tudi lahko gleda na oba očesa. Ker letalec vrže iz strmoglavca bombo iz višine komaj nekaj sto metrov od tal,

naredi bomba razmeroma zelo kratko pot

in je pri tem dosti manj izpostavljena vplivu vremenskih čimlov. Zato strmoglavci lahko s dosti večjo točnostjo zadevajo cilje, ki so si jih vzeli na piko.

Enaka ciljalna priprava, kakor jo imajo lovski letala, dobro služi tudi potem, ko strmoglavci že zažene svojo bombo in začne s strojnimi obstreljevanji cilje na tleh.

Poročajo tudi, da so z današnjim dnem štirje časopisi v Delhiju prenehali izhajati.

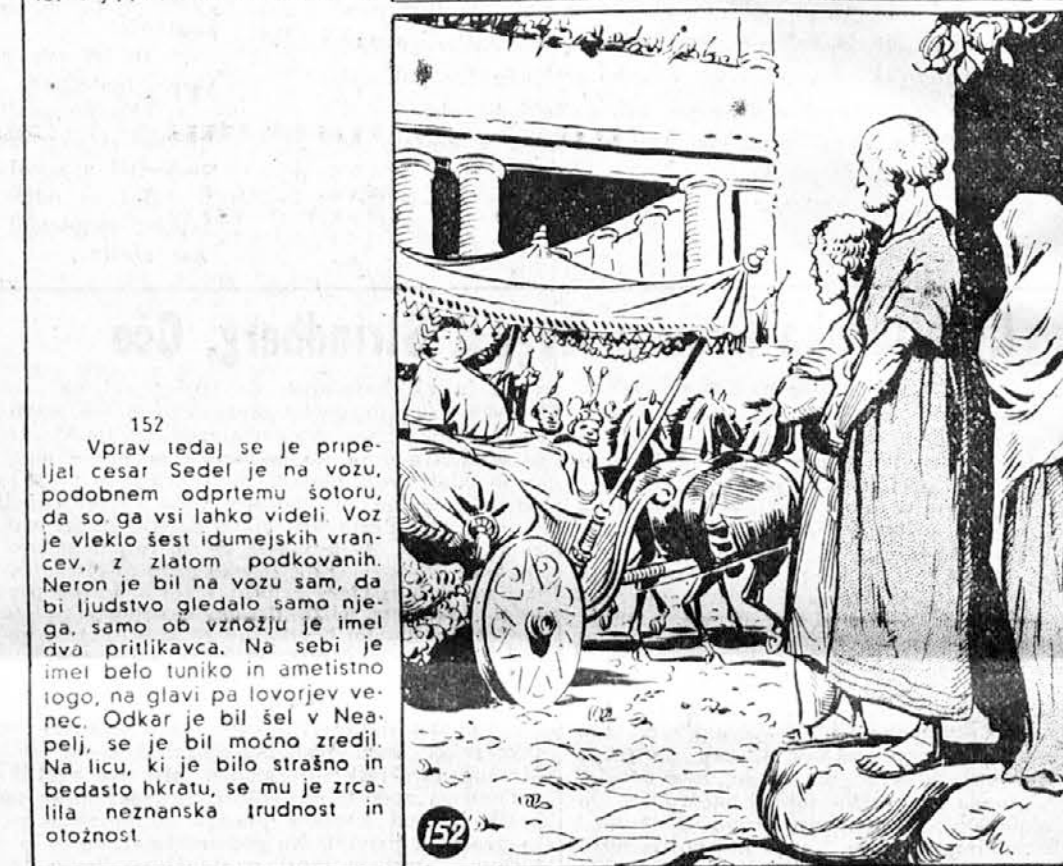
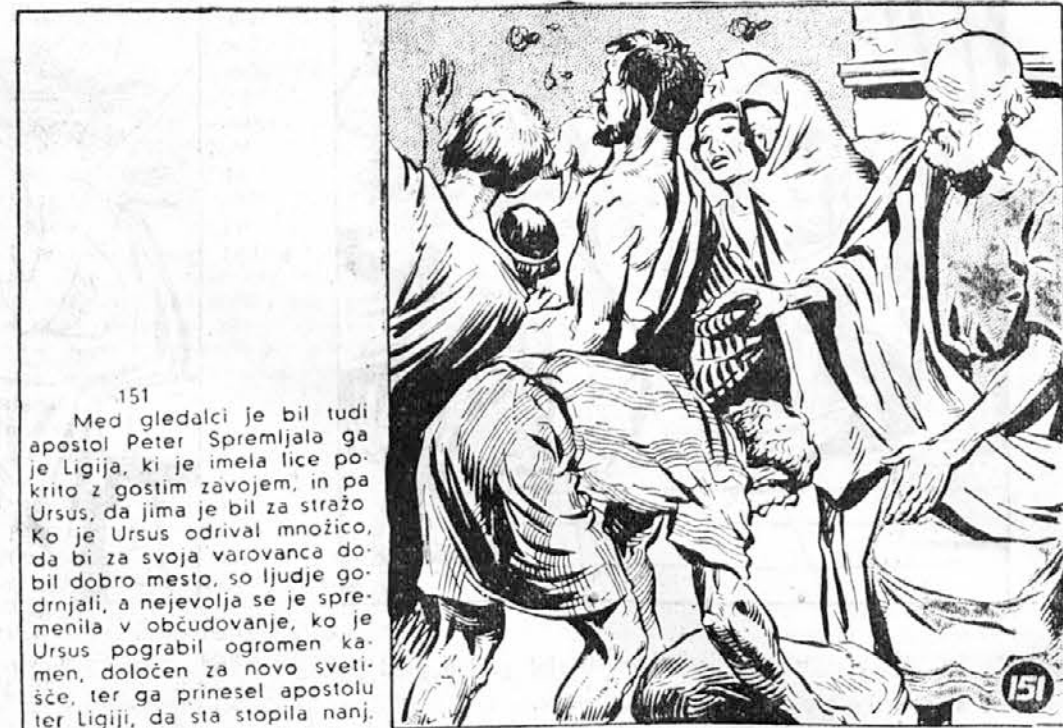
Podpiranje francoskih vojnih ujetnikov

Poročevalski urad »La Correspondence« piše iz Rima, da so na pobudo zasedbenih čet začeli v Franciji predvajati film, ki nosi naslov »Ujetniki« in ki prikazuje življenje v francoskih ujetniških taboriščih v Nemčiji. K temu svojemu poročilu pripominja, da je omenjeni film zbudil med francoskim ljudstvom veliko zanimanje in da je spričo tega žel tudi ogromen uspeh. Po vseh kinematografih, kjer so film vrteli, so nabrali nad milijon frankov vstopnine. Ta denar so namenili za podpiranje družin vojnih ujetnikov. Osrednji odbor za pomoč vojnih ujetnikov je sporočil, da je bilo doslej poslanih že 320.000 knjig v francoska ujetniška taborišča v Nemčiji.

»SLOV. DOM« v vsako hišo!

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

Ribje olje — za danske šolarje obvezna pijača

Dopisnik »Ce« piše iz Kopenhagna, da je danški »Zavod za ljudsko zdravje« pri danskem notranjem ministrstvu odredil, da morajo letošnje zimo povedo na Danskem šolarji obvezno dobiti ribje olje, da bi se na ta način telesno čim bolj okreplili. Upajo, da bodo s tem ukrepom že vnaprej lahko preprečili možne posledice, ki jih po-

vzroča pomanjkljiva prehrana v sedanjem vojnem času.

Portugalski ministrski svet je imel izredno sejo pod predsedstvom ministrskega predsednika Salazarja. Udeležil se je tudi portugalski veleposlanik v Madridu.

V Newyorku stakajo raznašalci časopisja. Zaradi tega je dostava časopisov in prodajanje še vedno onemogočeno.

HUDIČEV BAJAR

(LA MARE AU DIABLE) - Poslovenil K. N.

»Da, videl sem ga, kadar sta na semnjih govorila. Na zadnjem semnju sta še kósla skupaj. O tem sta se torej tako dolgo menila?«

»Kakopak. Gledal je, kako si prodajal svoje voli, in videl, da znaš svoj posel, da si videti priljuden pa delaven in preudaren. In ko sem mu povedal, kako je s teboj in kako se dobro razumemo vseh osem let, odkar si se k nam priženil in odkar skupaj delamo in da med nami ves ta čas ni bilo ne ene žal besede in nobene zamere, si je vtepel v glavo, da se bosta vzela ti in njegova hči. To je tudi meni všeč, da povem po pravici. Saj je ženska na dobrem glasu in je družina poštena in, kakor vem, premožna.«

»Vidim, oče Maurice, da vam je premožnost precej pri sreč.«

»Seveda mi je. Ali tebi ni?«

»Mi je, če tako hočete in da vam ustrezem. Veste pa tudi, da se jaz nikoli ne brigam za svoj delež pri našem prideku. Na delitve se ne razumem, moja glava ni za te reči. Poznam zemljo, poznam vole, konje, vprego, semnje, mlačev, krmo. Z ovčami, vinogradi, vrtnarji, perutnino, čebelarji in drugimi manjšimi deli se ukvarjam, kakor veste, vaš sin in se jaz v tisto dosti ne vtikam. Za denar imam kratek spomin. Rajši bi vse pustil, kakor da bi se prepiral, kaj je moje in kaj tvoje. Bal bi se, da sem se zmotil in da bi zahteval, kar mi ne pritiče. Če računam ne bi bili preprosti in jasni, bi se v njih nikoli ne znašel.«

»To je napak, sin moj, in še zato bi rad videl, da bi dobil pametno ženo, ki bi ti bila namesto mene, ko me ne bo več. Nikoli nisi hotel jasnega vpogleda v naše račune in kaj lahko bi imel nitosti z mojim sinom, ko ne bosta imela več mene, da bi vaju pravil in vama povedal, kaj gre enemu, kaj drugemu.«

»Bog vam daj dolgo življenje, oče Maurice! Ampak ne skrbite za to, kar bo za vami. Nikoli se ne bom kregal z vašim sinom. Jacquesu zaupam kakor vam samim. Jaz tako nimam svojega premoženja. Karkoli mi gre, mi gre zaradi vaše rajne hčere in je last mojih otrok. Mislim, da sva oba lahko mirna, vi in jaz. Jacques ne

bo hotel jemati otrokom svoje sestre in dajati svojim, ko pa ljubi obojne skoraj enako.«

»Prav imaš, Germain. Jacques je dober sin, dober brat in mož poštenjak. Ampak Jacques bi utegnil umreti pred teboj, preden va- jini otroci odrastejo. V družini je treba zmeraj paziti na to, da otroci ne ostanejo brez nekoga, ki jim bo znal prav svetovati in razsojati, če pridejo kaj navzkriž. Če ni tako, se začne vmešavati odvetniki, jih spró med sabo in jim v pravih vse požro. Če torej spravljamo k nam v rodbino kogar koli, naj bo že možki ali ženska, moramo zmeraj vedeti, da bo moral tisti človek morebiti kdaj odgovarjati za vedenje in koristi kakih trideset otrok, vnukov, zetov in snah... Človek nikoli ne ve, kako rodbina lahko naraste. In kadar je panj prepoln, mora rojiti in vsakdo pri tem misli, kako bo odnesel s seboj svoj meč. Ko sem te sprejel za zeta, čeprav je bila moja hči bogata, ti pa reven, ji nisem očital, zakaj si je izbrala tebe. Videl sem, da si dober delavec in dobro sem vedel, da so krepke roke in pa srce, kakršnega imaš ti, za kmečke ljudi kot smo mi, najboljše premoženje. Če prinese možki kaj takega k hiši, prinese dovolj. Pri ženski je pa drugače: njeno delo v hiši služi ohranjanju, ne pa pridobivanju. Zdaj, ko si oče in izbiraš drugo ženo, pa moraš sploh pomisliti, da otroci iz drugega zakona nimajo nobenega deleža pri dedščini otrok iz prvega zakona. Če bi ti umrl, bi jih zapustil v revščini, če tvoja žena ne bi imela svojega premoženja. In naposled bodo otroci, ki boš z njimi pomnožil našo zadruho, tudi nekaj pojedli. Če bi šlo to samo v naše breme, bi jih gotovo prehranili in ne bi rekli žal besede. Toda šlo bo od skupnega premoženja in otroci iz prvega zakona bodo za tisto prikrašani. Če se družine večajo čez mero in če se premoženje ne množi v sorazmerju, poteka revščina na vrata, pa bodi še tako korajžen. To so moje misli, Germain, pretehtaj jih in potrdi se, da boš vdovi Guérinki všeč. Zakaj s svojo pametjo in s svojim denarjem bo prinesla semkaj pomoči za sedaj in brezskrbnost za prihodnost.«

»Velja, oče. Bom že poskrbel, da mi bo všeč in da bom tudi jaz njej po godu.«

»Za to jo moraš videti in jo obiskati.«

»Na njenem domu? V Fourchi? To je daleč od tod, kaj ne? Saj ne utegnemo postopati v tem letnem času!«

»Kadar gre za ženitev iz ljubezni, je že treba računati s tem, da se čas trati. Če pa gre za zakon iz pameti med dvema človekoma, ki nimata muh in vesta, kaj hočeta, je stvar kmalu nared.

Jutri je sobota. Z delom boš malo prej končal in boš šel od tod po južini, proti dvem. Pod noč boš v Fourchi. Ščip sveti in samo tri milje je do tja. Blizu Magniera so. Sicer boš pa zajahal kobilo.«

»Prav rad bi šel tudi peš, ko ni vročine.«

»Že, ampak kobila je lepa, in snubec, ki takole lepo prijaha, je čisto drugače veljaven. Praznje se boš oblekel, očetu Léonardu pa boš nesel v dar nekaj divjačine. Prišel boš, ko da te jaz pošiljam, menila se bosta, prebil boš nedeljo z njegovo hčerjo in v ponedeljek se boš vrnil s pristankom ali pa brez.«

»Drži, če odvračil mirno Germain. In vendar ni bil popolnoma miren.«

Germain je živel zmeraj pametno, kakor žive delavni kmetje. Oženil se je v dvajsetim leti. Ljubil je eno samo žensko v svojem življenju in odkar je ostal vdovec, se ni smejal in šalil z nobeno drugo, čeprav je bil živahen in razigrane narave. Zvesto je nosil resnično žalost v sreč in le s strahom in bolečino se je vdajal svojemu tistu. Toda tist je vselej modro vodil svojo rodbino in Germainu, ki se je bil ves posvetil skupnemu delu in zatorej tudi njemu, ki je to delo posebej ljubil, še na misel ni hodilo, da bi se lahko uprl pametnim razlogom in skupnemu blagru.

Vseeno pa je bil žalosten. Malo dni je minilo, da ne bi na skrivaj jokati za svojo ženo in čeprav ga je začela osamljenost moriti, je bil bolj v strahu pred novim zakonom kakor pa željan, iznebiti se svoje žalosti. Nejasno si je dopovedoval, da bi ga ljubezen lahko potolažila, če bi ga presenetila, zakaj ljubezen drugače ne potolaži. Ne najdeš je, kadar jo iščeš. Predte stopi, kadar je ne pričakuješ. Ta hladni načrt za zakon, ki mu ga je obrazložil oče Maurice, ta neznana nevesta, morebiti vsa tista hvala o njeni pameti in njenih vrlinah, vse to mu je vzbujalo pomisleke. In odhajal je zamišljen. Tuhtal je kakor vsi ljudje, ki nimajo sami zadosti misli, da bi se jim kresale med seboj, to je, ne oblikujejo sami v sebi razlogov za odpor in lastno uveljavljanje in zato trpe tópo žalost in se ne bore z zlom, ki naj bi ga sprejeli.

★

Da ne bi bilo nesporazumljenj zaradi pričujočega našega podlistka, pripominjamo, da so dela pisateljice George Sandove na indeksu, da pa je od prepovedi izvzeto po sodbi strokovnjakov prav delo »Hudičev bajer« (La mare au diable). (Prim.: dr. A. Odar: Cerkvene odločbe o tisku I. del, str. 238.)